

بررسی آسیب پذیری اقلیت‌های مسلمان وذوب شدن آنان در جوامع غیر اسلامی

بررسی آسیب پذیری اقلیت‌های مسلمان وذوب شدن آنان در جوامع غیر اسلامی

بیژن شهرامی

بسم الله الرحمن الرحيم

بررسی آسیب پذیری اقلیتهای مسلمان وذوب شدن آنان در جوامع غیر اسلامی وارائه راه حل‌های مناسب برای
احیای هویت دینی و فرهنگی وتلاش برای ارتقای جایگاه وحضور اجتماعی فعال آنان

اسلام بذاته چیزی است که نیروی حیا تی آن زوال پذیر نیست! بوث ورث اسمیت. ([1])

پراکنش یک میلیارد ودویست میلیون انسان فراز پایه ای که افتخار پیروی از دین مبین اسلام را دارند
به گونه ای است که سراسر زمین های مسکون زمین را به رایحه دل انگیز حضور ایشان معطر وآراسته می

بینیم. هر لحظه جماعتی کثیر خواه اندک، خواه به جماعت خواه به صورت فرادی به سوی سرزمن وحی، پا یگاه ورکن رکین توحید و یکتا پرستی، قبله آمال خویش کعبه شریف نماز می‌گذارند. گروهی نماز با مداد، (همزمان، در دیگر جای) جمعی نماز پیشین، جماعتی نماز پسین، ملتی نماز شام، جماعتی نماز خفت و گروهی صلاة لیل را به جای می‌آورند.

در این میان اگر چه بخش کثیری از ایشان در دارالاسلام شرف حضور دارند اما دسته ای دیگر در فراسوی آن زیست می‌کنند در سرزمن‌ها بی که اصطلاحاً غیر اسلامی خوانده می‌شوند و مسلمین به صورت اقلیت در میان جمعیتی که پیروسا یز ادیان و مذاهبند یا به چاه بی دینی در افتاده اند به سرمی برند البته با آلام و آرزوهای بسیار که این نوشتار سعی در پرداختن به جلوهایی از آن دارد.

آسیب پذیری اقلیتها مسلمان وذوب شدن آنان در جوامع غیر اسلامی.

در عصر بیداری اسلامی، امت اسلام به درک ضرورتهای بسیاری نائل آمده است که تا چندی پیش به دلیل فرو رفتن در خواب سنگین سستی و بی خبری قرون و اعصار توان بذل عنایت و چاره اندیشی علمی و خردمندان برای آن را نداشت از جمله مقوله آسیب پذیری اقلیتها مسلمان و خطری که از بابت اکثریت غیر مسلمان مؤنس با ایشان تهدیدشان می‌نماید.

اما به راستی این قبیل مسلمانان از چه روی و از ناحیه چه عناصر و عواملی آسیب می‌بینند یا به تعابیر بهتر عناصر آسیب رسان به ایشان کدامند؟

یکی از عواملی که اقلیتهای مسلمان از آن رنجها برده اند دمساز بودن ایشان با رسانه هایی است که بی اعتمادی به تعالیم ادیان آسمانی یا حداقل در تضاد با احکام نورانی اسلام و منطبق با دستورات سایر مذاهب و شرایع به فعالیت مشغولند از قبیل تلویزیون، رادیو، شبکه های جهانی اطلاع رسانی، مطبوعات، سینما و....

ناگفته پیداست که بخش عمده ای از تأثیرات سوء این قبیل مؤanst ها بیش از هر چیز متوجه نسل جوان مسلمان است که آینده روش اقلیتهای مسلمان به دینداری و اعتلای علمی و اخلاقی ایشان وابسته است.

وقوف بدین مطلب که صهیونیستها سهم عمده ای در مدیریت رسانه های گروهی جهانی و بنگاههای خبر پراکنی دارند ما را متوجه خطری می سازد که مسلمین ساکن در خارج از دارالاسلام را تهدید می نماید.

2 – نظام تعلیم و تربیت

وظیفه خطیر انتقال بخش عمده ای از مواریث معنوی جامعه از نسلی به نسل دیگر متوجه نظمهای آموزش و پرورش دنیاست و این در حالیست که در بسیاری از کشورهای غیر اسلامی (ومتأسفانه گاه اسلامی) نظر به لائیک بودن دولتها و مردم سکولاریستی حاکم یا تعالیم دینی را در زمرة مواریث معنوی به حساب نیاورده و با تبع کوششی در جهت انتقال آن به نسل نو فراگیر مبذول نمی نماید و یا بی اعتمادی به اقلیتهای مذهبی موجود از جمله مسلمان اقدام به آموزش انحصاری تعالیم و احکام دین رسمی کشور می نمایند.

در این میان مدارس اسلامی به دلیل هزینه های بالای آن یا مجال فعالیت در مسیر جیران این وضع را نمی

با بند و یا با کیفیت اندک و کم تأثیر آغاز به کار می نمایند. ([2])

والدین نیز به دلیل عدم برخورداری از فناوری نوین آموزشی، پیچیدگی‌ها و طرایف مترب بر فنون و مهارت‌های تدریس و نیز نبود متون و منابع متناسب با سن فراغیران و درگیربودن با مسائل و مشکلات زندگی توان انتقال مواریث گرانسنج دینی شرع مقدس اسلام به نونهالان آینده ساز خوبش را ندارند و اصولاً اهتمام ایشان مصروف خنثی کردن القائات شوم دین ستیزانه ای که از هر سو متوجه فرزندان ایشان است می شود.

3 - فعالیت گروههای نژادپرست

مسلمانان ساکن در کشورهای غیر اسلامی را می توان در دو گروه جای داد آنانکه خود یا نیاکانشان در سالهای دور بدین کشورها مهاجرت نموده و همپای دیگر شهروندان در جهت توسعه و آبادانی زیستگاه خویش کوشیده اند و گروهی که خود و اجدادشان از ابتدا تبعه این ممالک بوده و به شرف اسلام نائل آمده اند. در این زمینه نکته قابل تأمل اینکه این دو گروه علیرغم پیشینه درخشان و سهم عمدی ای که در اعتلای زیستگاه و میهن خویش داشته اند همواره از سوی گروههای نژادپرست مورد تحقیر، آزار و اذیت قرار گرفته اند تا آنجا که شاهد سوختن خانه و زندگیشان در آتش قهر، جهالت و گمراهی آنان بوده اند و حتی گاه خود نیز مظلومانه به شهادت رسیده اند.

4 - دولتهای افراطی

یکی دیگر از عناصر آسیب رسان به اقلیت مسلمان سازوکارهایی است که با استقرار دولتهای افراطی یا به قدرت رسیدن احزاب تندره در گستره ایالات وکشور به کارگرفته می شوند، اقداماتی که کوچکترین التزامی به اعلامیه جهانی حقوق بشر و موارد مشابه ندارند از قبیل:

- محدود کردن ارتباط اقلیت مسلمان با دارالاسلام

- نگماردن شهروندان مسلمان به مشاغل و پستهای سیاسی نظیر سفارت، وزارت، نامزدی از سوی حزب برای احراز کرسی پارلمان و ...

- عدم اعطای کمک به مدارس اسلامی و تلاش در جهت به تعطیلی کشاندن آموزشگاههای فعال

- منع استفاده از پوشش اسلامی، خاصه در مدارس و آموزشگاهها

- عدم اعطای مجوز ساخت مساجد و مؤسسات دینی جدید و تلاش در جهت تخریب اماكن موجود. ([3])

- ممنوعیت سردادن و پخش اذان

- عدم ارائه تسهیلات مربوط به چاپ و نشر به نویسندهای مسلمان

- محدود ساختن دامنه تأثیرگذاری راهکارهایی که ناظر بر احیای هويت دینی و فرهنگی و حضور اجتماعی فعال مسلمانان است.

- حذف فرصتهای محدودی که پیشتر جهت اقامه فرائض به کارگران مسلمان داده می شد.

- عدم توجه به فرائض مسلمانان در پروازها و مسافرتها زمینی و آبی

- ممنوعیت یا سختگیری در زمینه برگزاری اجتماعات، راهپیمایی ها و برنامه های نظیر روز جهانی قدس

5 – ویژگی های خاص جوامع غیر اسلامی

بخشی از رنجها و مراحتها یی که اقلیتهای مسلمان با آن مواجه هستند منبع از ماهیت خاص جوامع غیر اسلامی است. براساس ماهیت مزبور کنشها و برنامه هایی مجال بروز می یابند که با ارزشها اسلامی و انسانی سراسرگاری ندارند و بالتبوع به مذاق مسلمانان خوش نیامده آنان را با مشکلاتی از قبیل دغدغه یا فتن جایگزین شرع پسند یا تن دادن به زیانهای ناشی از پرهیز و اجتناب از آنها و می دارد، کنشها یی نظری:

– تعطیل نبودن روز جمعه، اعیار و مناسبتها اسلامی و عدم امکان شرکت در مراسمات مربوطه

– پاک نبودن بخش عمدہ ای از فرآورده های گوشتی موجود در بازار

– فراهم بودن زمینه لازم جهت ابتلاء نسل جوان به انواع معاصی و مناھی

– حاکمیت تمام عیار نظام سرمایه داری که اخلاقیات، ارزشها الهی و عواطف انسانی را تحت الشعاع مقوله تولید بیشتر قرار داده است

6 – متأثر بودن افکار عمومی از تبلیغات ضد اسلامی استکبار جهانی

همزمان با توسعه کمی و کیفی جریان فرخنده بیداری اسلامی حملات و توطئه های پیدا و پنهان اسلام ستیزان و آنان که حاکمیت جهانی اسلام را در تعارض با منافع نامیمیون خویش یافته اند افزایش بی سا بقه ای یافته است به امید آنکه راه نفوذ شعاع نافذ و روشنی بخش دین خدا برسرزمنی قلوب حقیقت جویان سدگردد و از این راه سلطه نا مشروعشان تداوم یابد اما زهی پندار خام، که خورشید را با گل اندواد نتوان نمود.

علیرغم این، تلاش روز آمد و دامنه دار فوق تا حدودی بر افکار عمومی جوامع غیر اسلامی تأثیر سوء گذاشت و انزوای چند بعدی اقلیتهای مسلمان را موجب شده است. آنان که انتساب همیشگی کنشهای تروریستی به فعالان اسلامی عرصه سیاست و ظلم ستیزی بلکه به قاطبه مسلمین را ترجیع بند تکراری و ملال انگیز خویش ساخته اند از هیچ کوشش در تهییج و تحریض ناجوانمردانه افکار عمومی علیه امت اسلامی فروگذار نکرده اند و طبیعی است که بینیم دستگاههای عریض و طویل خبری و تبلیغی را نیز در این راستا به کارگرفته اند.

على کل حال بد بینی و سوءظن شهروندان در کشورهای غیر اسلامی نسبت به اقلیت مسلمان وریشه دار شدن آن می تواند تبعات و آسیب های چشم افسایی را به دنبال داشته باشد که می باشد تا حد ممکن در محو آن کوشید.

7 - جنگهای فرقه ای

کشمکش‌های پیروان ادیان و مذاهب الهی همواره به نفع دین ستیزان تمام شده و عرصه را برای جولان لجام گسیخته آنان فراهم آورده است. در این میان گاه متأسفاً نه افرادی که بر افکار عمومی تأثیرگذار بوده اند خود ناخواسته بدین امر دامن زده با برخورد بدور از حکمت با رقبای خویش وضعیتی را پدید آورده اند که در ضمن آن جنگهای فرقه ای مجال بروز بافته اند.

ناگفته پیداست که بالا گرفتن تب تضاد ما بین پیروان فرق و مذاهب آفتی بزرگ برای اقلیتهای مسلمان در کشورهای اسلامی است که از قبل آن امکانات محدود موجود در دسترس ایشان تحلیل رفته، رشته شیرازه امورشان از هم می گسلد.

یکی از مهمترین عواملی که آسیب پذیری اقلیتهای مسلمان را در جوامع غیر اسلامی فراهم آورده است عدم بهره مندی ایشان از قدرت سیاسی است این امر خود معلول دواعمل عمدی می باشد.

– عدم تحرک جدی اقلیتهای مسلمان برای کسب قدرت سیاسی (در چارچوب قوانین هر کشور)، این امر نشأت گرفته از نبود شناخت نسبت به ضرورت تحصیل قدرت سیاسی است.

– هراس نظامی سیاسی غیر اسلامی از قدرت گرفتن اسلامگریان که می تواند به جلب اعتماد شهروندان خواه مسلمان خواه غیر مسلمان بینجامد و توانایی اسلام در اداره مطلوب جامعه را دیگر بار اثبات نماید.

– گرته برداری ناقص فعالان سیاسی مسلمان از الگوهای موفق.

– جداپنداشتن دین از سیاست

در بعضی از موارد مشاهده می شود که اقلیت مسلمان خود در بردارنده افرادی با ملیتهای گوناگونند که تنها نقطه اشتراك آنان در آمدن به سایه سار مصفای اسلام است این نقطه اشتراك اگرچه می تواند همه

نقاط افتراق و اختلاف را تحت الشعاع خویش قرار دهد اما گاهی مقهور ملی گرایی افراد شده جای خود را به تفرقه و چند دستگی می دهد. البته این در حالیست که افزایش اختلافات درون گروهی اقلیتهاى مسلمان تهدیدی بس خطرناک برسر راه تداوم حیات ایشان محسوب شده بی اعتنایی به آن می تواند به تلاشی کلیت ساختار اقلیت و پراکندگی روبه زوال اجزای آن منتهی شود.

حال که آسیب پذیری اقلیتهاى مسلمان ساکن در ممالک غیر اسلامی را در امتداد نگاه قراردادیم شایسته است به راهکارهای مؤثر در جهت احیای هویت دینی و فرهنگی، ارتقاء جایگاه و حضور اجتماعی فعال آنان اشارتی به شرح ذیل نماییم:

الف - تقویت ارتباط باطل و دول اسلامی

رابطه میان سرزنشگی و نشاط اقلیتهاى مسلمان و سطح ارتباطی که آنان با دارالاسلام دارند رابطه ای مستقیم و تنگاتنگ است البته این ارتباط پیش از آنکه سیاسی باشد می باشد دینی، فرهنگی، علمی و مانند آن باشد چراکه وضعیت عمومی نظام بین الملل امروزه ارتباط سیاسی گسترده اقلیتهاى موجود در یک کشور با اکثریت ساکن در کشور یا کشورهای دیگر را برنمی تابد و آن را حمل بر مقاصد خاص و مشکوك می نماید

به عبارت دیگر آمد و شد فرهیختگان، دانشوران و اصحاب خردواندیشه ما بین جامعه مادر و جوامع خود حاشیه ای (خواه نزدیک و خواه دور) اقلیتها را از ذوب شدن و تحلیل رفتن بازمی دارد ضمن آنکه می تواند ارتباط سیاسی را نیز براساس ایده فاخر جدا نبودن دین از سیاست به گونه ای که تحریک آمیز نباشد ایجاد و تقویت نماید.

کنگره شکوهمند حج که همه ساله میعادگاه مسلمانان از سراسر جهان است و مراسمات پر حکمت آن نظیر را همپیما می برایت از مشرکان نیز می تواند عزم، همت و هویت دینی اقلیتهای مسلمان را تقویت نموده و به نیکوترین شکل جهت بخشد.

ب - رویکرد سازمان کنفرانس اسلامی و نهادهای مربوطه به مسائل اقلیتهای مسلمان نیازهای اقلیتهای مسلمان در سراسر جهان را می توان به دو دسته تقسیم کرد:

- نیازهای مادی

- نیازهای معنوی

از آنجا که یک اقلیت مسلمان ممکن است به یک یا هر دو نوع نیاز فوق مبتلا باشد ضروریست که سازمان جهانی کنفرانس اسلامی و نهادهای مربوط به آن (با توجه به شکوه و مهابت جهانی خویش) با انجام کار کارشناسانه به تأمین هر دو قسم یاد شده اهتمام ورزد خواه از طریق اعطای کمکهای انسان دوستانه مالی خواه با زدودن شباهات، پاسخگویی به سوالات، تأمین مواد فکری از قبیل کتب و نویا فته های تحقیقی و امثال ذلك.

ناگفته پیداست که این رویکرد می باشد مبتنی بر صیانت از کرامت و عزّت نفس اقلیتهای مسلمان باشد و استقلال را از ایشان سلب ننماید.

اعمال سیاسی تنش زدایی از سوی دستگاه خارجی کشورهای اسلامی اگر مبتنی بر سه اصل نورانی عزت، حکمت و مصلحت باشد از یکسو به ایجاد جو تفاهم بیشتر میان اجزای دارالاسلام و ارتقاء توان تأثیرگذاری آن بر معادلات جهانی و ازدیگر سو به ارائه چهره ای واقعی از جوامع اسلامی به جهانیان می انجامد.

در سایه سار چنین اهتمامی است که سوءظن دولتها نسبت به هم کاھش می یابد و اقلیتهای مسلمان اجازه آن را می یابند که جای جای دارالاسلام را در امتداد نگاه خویش قراردهند ضمن آنکه همزیستی مسالمت آمیز و منطبق بر احترام دوسویه با پیروان و مهمندان دین رسمی یا غالب کشورها به تقویت مردم یکتا پرستی انجامیده کمرنگ ساختن تبلیغات ضد اسلامی که زاییده توطئه شوم اسلام ستیزان است را موجب می شود.

د – جلب اعتماد دیگر شهروندان

از دیدگاه اسلام انسان به عنوان موجودی اجتماعی نسبت به همنوعان و زیستگاه خویش وظایف چندی را بر عهده دارد که عمل بدانها متنضم حلول روح عواطف انسانی و ارزش‌های متعالی در کالبد جامعه بوده تحصیل سعادت در این راه می‌سور می‌سازد. به عنوان مثال تأکیدی که این شریعت مقدس بر همسایه نوازی دارد بسیار چشم افسا و در خور توجه است تا آنجا که می‌بینیم پیامبر عظیم الشأن اسلام آنقدر در مورد همسایه سفارش می‌فرماید که اصحاب حضرتش گمان می‌کنند همسایه از همسایه ارث می‌برد.

بدین ترتیب تخلق مسلمین (خواه آنجاکه اکثریت و خواه آنجاکه اقلیت افراد جامعه را تشکیل می‌دهند) به اخلاق و آداب نورانی اسلام برکات می‌پایان خود را آشکار می‌نماید از جمله آنکه به اعتماد سازی متقابل می‌انجامد و استمرار حضور تأثیرگذار مسلمین در اقصی نقاط عالم را موجب می‌شود.

خدای تعالی آدمیان را به همگرایی و دوری جستن از تفرقه و چند دستگی فراخوانده است آنجا که خطاب بدیشان می فرماید «همگی به ریسمان خدا چنگ زنید و از تفرقه بپرهیزید.» . ([4])

عنایت بدین موضوع یکی از برجسته ترین وظایف مسلمانان را در همه جایها و مکانها آشکار می سازد خاصه در سرزمین های فراسوی دارالاسلام که اختلاف درون گروهی زمینه ایجاد را بطل غالب و مغلوبی ما بین جمع اکثریت واقلیت و نهایتاً اضمحلال و هضم اینان را فراهم می آورد.

ناگفته میرهن است که مقصود، وجود وحدت در عین کثرت و تنوع سلایق واندیشه ها که برکات نشأت گرفته از آن عدیده و ماندگار است می باشد نه بسته شدن باب تفکر، خردوروزی، ارائه راهکارها و سازوکارهای نوین که سنتی زا و فتور آفرین است.

و - رویکرد دوجانبه

یکی از انتظاراتی که از اقلیتهای مسلمان می رود آنست که از یکسو تعامل همه جانبه خویش را با دارالاسلام تقویت نمایند و از دیگر سو با اجتماعی که در آن زیست می کنند نیز از موضعی عزتمند و غیر افعالی ارتباطات طبیعی و منطقی را برقرار سازند.

این امر علاوه بر اینکه باعث حفظ هویت و موجودیت اقلیتهای مسلمان می شود به عقیم ماندن حجم انبوهی

از تبلیغات و کنشهای اسلام ستیزانه آنان که اضمحلال واستحاله اقلیتهای مسلمان را دنبال می‌کنند نیز می‌انجامد.

رویکرد دوچار نباید به واقع خود بهترین گواه بر نشاط و سرزندگی و کنش خردمندانه گروههای اسلامی است که می‌تواند به انتشار نکهت بی‌بدیل اسلام در سرمینهای غیر اسلامی هم منتهی شود.

ز - گرته برداری از سازوکارهای مفید و مؤثر به کارگرفته شده از سوی اقلیتهای مسلمان دیگر کشورها

دریک بررسی اجمالی می‌توان به توفیق بعضی از اقلیتهای مسلمان در احیای هویت دینی و فرهنگی خویش و نیزکنشهایی که ارتقاء جایگاه وحضور اجتماعی فعال ایشان را در متن جوامع غیر اسلامی موجب شده، وقوف یافت از جمله اقلیت مسلمان انگلستان که با الهام گرفتن از انقلاب شکوهمند اسلامی در ایران و حمایت از فعالیتهای دکتر مرحوم کلیم صدیقی. ([5]) ابتدا مؤسسه اسلامی لندن وسپس مراکز و تشكلهای فعال ذیل را بنیاد نهاده اند:

- مجلس شورای مسلمانان بریتانیا

- تشکیل مدارس اسلامی

- گروه تجار مسلمان

- اتحادیه پزشکان مسلمان

- گروه خواهان مسلمان

- برنامه احداث کشتارگاههای گوشت حلال

- بیت المال اسلامی

- پیشنهاد تشکیل دانشگاه ورسانه های گروهی اسلامی

گرته برداری از سازوکارهای مفید به کار گرفته شده ای از این دست به شرط غافل نشدن از شرائط زمانی و مکانی محل اجرای اولیه و نیز ثانویه و دیگر عوامل دخیل در آن می تواند مؤثر وسودمند واقع شود.

ج - پرهیز از اتخاذ موضع افراطی

اسلام به عنوان آیینی که تمامی ابعاد وجودی حیات انسانی را از نظر دور نداشته و به نیکوترين شکل بدانها پاسخ داده به خوبی قادر است که سرزمین دل آدمی را مسخر خویش ساخته، سعادت دارین را برای او به ارمغان آورد البته به شرط آنکه دست جاهلان مقدس مآب و متشرع نما از مسند وعظ و تبلیغ کوتاه گردد و اسلام به شکلی کاملاً ناب و محمدی «ص» به جهان تشنیه عدالت و معنویت معرفی گردد.

امروزه اگر اقلیتهای مسلمان و بزرگان ایشان به چاهی در افتند که پیشتر برخی از گروههای افراطی نظیر طالبان افغانستان بدان دچار آمده اند نه تنها از اصل اسلام و احکام نورانی آن فرسنگها فاصله می گیرند بلکه موجبات اضمحلال خویش در متن جوامع غیراسلامی و ایجاد تصویری منفی از اسلام در اذهان بینندگان را فراهم می آورند که ثمره غایی آن جز خسaran و پشیمانی چیز دیگری نخواهد بود.

ط – تشکیل حزب یا عضویت در احزاب و گروههای سیاسی

یکی دیگر از راهکارهایی که می‌تواند به احیای هویت دینی و فرهنگی و ارتقاء جایگاه حضور اجتماعی اقلیتهای مسلمان در جوامع غیر اسلامی بینجامد تلاش در راستای تشکیل احزاب یا نفوذ پیدا کردن در احزاب و گروههای سیاسی مطرح و ترغیب ایشان به از تصویب گذراندن لواح و طرحهاست که موافع موجود برسر راه فعالیت آزادانه فعالان اسلامی را از میان برخی دارد این امر در صورت صحت اجرا می‌تواند یکی از موافع اساسی در زمینه اعتلای همه جانبه اقلیتهای اسلامی را که همانا عبارت از فقدان قدرت سیاسی است مرتفع سازد.

نکته ای که در این زمینه به ذهن متبار می‌شود آنست که آیا حضور افراد مسلمان در احزاب غیر اسلامی جایز است؟ در پاسخ می‌توان به افرادی اشاره کرد که با اذن امام معصوم «ع» در دستگاههای طلم و ستم حاکم رسوخ کرده با احرار پست و سمت هم که شده در تعديل مواضع و تصحیح اشتباهات و حتی ثبوت عدم حقانیت آنها کوشیده‌اند. ([6])

ی – آسیب‌شناسی عالما نه

وقوف یک مجموعه به نقاط ضعف و قوت خویش (به شکلی کارشناسانه و علمی) می‌تواند موجبات رشد و اعتلای کمی و کیفی آن را فراهم آورد. این امر را شاید بتوان اولین گامی نامید که یک اقلیت در جهت حفظ هویت و موجودیت خود می‌باشد بردارد.

بزرگ یا اندک نمایی نقاط قوت و ضعف که زاییده علمی نبودن گمانه زنی هاست می‌توان تأثیرات سوء بسیاری که واخوردگی و شکست از یک جهت و رکود، رخوت و سستی از سوی دیگر نمونه‌هایی از آنند منتهی گردد.

ک – مشارکت در گفتگوی تمدنها، ادیان و مذاهب

گفتمان تمدنها، ادیان و مذاهب که وامدار کریمه نورانی «فبشر عباد الذين يستمعون القول فيتبعون احسنه». ([7]) است برکات بسیاری را به همراه دارد از جمله تبدیل رقا بتھاں غیر منطقی و تضادهای دیرینه به فضای سازنده که چلچراغ خردورزی، تعقل، اندیشه و مفاهیم روشی بخش آنست.

در سایه سار گفتگوست که معرفت ادیان، مذاهب و تمدنها از یگدیگر افزایش می یابد و تنگناهای تحمیلی بر اقلیتهای مسلمان بر چیده شده یا تخفیف می یابد. این امر هنگامی که بدانیم سبب معرفت اسلام از طریق شیوه های روز آمد به جهانیان و گرایش رو به تزايد آنها به آن، و بالطبع بالارفتن آمار جمعیتی مسلمانان می شود اهمیت اصلی خویش را پیدا خواهد نمود.

ل – شناسایی و اثبات اصالت و دیرینگی جوامع اسلامی

هما نطور که پیشتر آوردیم تبلیغات صد اسلامی بنگاههای خبر پراکنی و تبلیغی مهیونیستی غرب چنین القا نموده است که بیست تا سی میلیون مسلمان ساکن در اروپا و نیز اقلیتهای مسلمان ساکن در دیگر کشورهای غیر اسلامی مهاجر و بیگانه بوده و می باشد چونان پناهندگان و نه شهروندان با آنان رفتار نمود.

دامنه دار بودن این فرایند شوم که آسیب های بسیاری را بر پیکره اقلیتهای مسلمان وارد ساخته است خلاف واقع می باشد چراکه اندک نیستند آنان که چونان نیاکان خویش در کشوری غیر اسلامی رشد نموده و بالیده اند اما به حول و قوه الهی به شرف اسلام مشرف شده اند.

نظر به آنچه که ذکر آن رفت شناسایی و اثبات اصالت و دیرینگی جوامع اسلامی و ریشه دار بودن اقلیتهای مسلمان در هر سرزمین می تواند به تخفیف مشکلات و تنگناهای فرا روی ایشان است منجر شود.

جريان اميدآفرین بيداري اسلامي آفاق روشن و نويني را در برابر ديدگان امت رسول الله(ص) گشوده است. باشد که به خواست خدای تعالي به ايجاد وفاق وهمگرایي جهانی در بين مسلمین زمينه سازی جهت تشکيل دولت کريمه منجی عالم بشریت «عج» بینجا مدد. ان شاء الله

منابع و مأخذ

* قرآن کریم

1 - اعتراضات 82 نفر از دانشمند بزرگ جهان درباره اسلام و قرآن، محمود احمدی، انتشارات تعاونی 42 سنندج.

2 - درآمدی بر مکاتب و نظریه های جامعه شناسی، حسین ابوالحسن تنها یی

3 - تقریب (7 - 6)، یادنامه دکتر کلیم صدیقی، ویژه نامه نهمین کنفرانس بین المللی وحدت اسلامی

([1]). BOS WORTH SMITH

([2]). در انگلستان مدارس دینی اقلیت یهود از حمایت مالی دولت برخوردارند در حالی که مدارس اسلامی کمکی دریافت نمی نمایند.

([3]). در این زمینه می توان به سرنوشت غم انگیز مسجد با برقی در هندوستان که به دلایل واهی از سوی افراطیون هندو ویران شد اشاره کرد.

([4]). آل عمران: 98.

([5]). یادنامه دکتر کلیم صدیقی، ص 38.

([6]). در این زمینه می‌توان به علی بن یقطین که وزارت عباسیان را به اذن امام هفتم «ع» پذیرفت اشاره نمود.

([7]). زمر: 30.